Rainer Guldin, Cotton Wool On Flusserian Methodology and Terminology

25 Years After: Vilém Flusser's Legacy

Networks / Utopia of a telematic society / digital anthropology: Vilém Flusser as "digital thinker"?

→ A self-perpetuating misinterpretation

- → Byung-Chul Han, *Im Schwarm* (2013)
- → Vilém Flusser, Mutations in Human Relations (1977-78)
- → Vilém Flusser, Interview with Patrik Tschudin (September 30 1991)

\rightarrow I suggest a shift towards

Thinking and writing strategies / terminology / methodology / styles / text types / genres

- → Moving from text to text and from language to language
- speech \rightarrow essay \rightarrow book chapter / Germ. \rightarrow Engl. \rightarrow Port. \rightarrow Fr. $\rightarrow \rightarrow \rightarrow$
- → Performative aspect (How do Flusser's texts work?)
- → Reading Flusser as a "writer of (philosophical) fiction" → Hans Vaihinger, Die Philosophie des Als ob

→ an unceasing rearrangement of ideas

 \rightarrow The constant flow of ideas

Byung-Chul Han, Im Schwarm (2013)

- "Flusser's digital messianism does not do justice to the actual topology of digital networks, which do not consist in selfless points (knots) or intersections but in narcissistic islands of isolated egos." (63) "digital communication is not about *Nächstenliebe* (Christian love) it accentuates the isolation of human beings." (65)
- "Flusser's liberating project has become a constraint, a form of bondage and servitude (eine Zwangsfigur)." (65)
- "present day society is based on performance isolating us from each other (eine Leistungsgesellschaft)." (66) [translation RG]

Vilém Flusser, Mutations in Human Relations (1977-78)

A network is ambivalent: ,,it propagates information by constantly changing it [...] Examples are rumours, mouth-to-ear communication small-talk [...] being open to noise from all sides, it always deforms the original information. [...] though contempt for network dialogue is not a good approach to it neither is adulation: the vox populi vox dei thing. The phenomenon of network dialogue must be approached for what it is: the ultimate reservoir of all information, the constant elaboration of information through vulgarisation [...] the lowest common denominator [...] and therefore itself somehow entropic [...] amphitheatrical discourses (TV for instance) which tries to preserve information by stereotypical massification are synchronized at present in what tend to amount to total de-politisation (totalitarianism) through apparent total politisation (universal participation) [...]"

Interview with Patrick Tschudin (1991)

→ Flusser commenting upon the telematic utopia

"Ich bin sehr begeistert. (I am very enthusiastic.) Ich glaube nicht an diese Utopie. (I do not believe in this utopia). Ich glaube sie wird nicht durchgeführt werden, aber das spielt keine so grosse Rolle. (I do not think that it will be realised, but that is not so important). Ich meine, es wird nicht durchgeführt, aber wir sind eine Generation, die die Utopie vor sich sieht. (It will not be realised, but we are a generation that can envisage utopia.)" → The privilege of being there

[→] In this sense, Flusser is not simply the "prophet of the internet and social media"

On Methodology

"I do not position phenomena below or above each other [...]. I do not apprehend them at all, they tend to become blurred and they entangle and devour themselves and each other." "Ich stelle tatsaechlich die Phaenomene nicht ueber- und untereinander […]. Ich stelle sie naemlich überhaupt nicht, sie verschwimmen mir und verschraenken sich und verschlingen sich und einander."

Vilém Flusser

→ Early methodological commitment

"Ich stelle tatsaechlich die Phaenomene nicht ueber- und untereinander […]. Ich stelle sie naemlich überhaupt nicht, sie verschwimmen mir und verschraenken sich und verschlingen sich und einander wie die beruechtigte Laokoongruppe […]. Ein Phaenomen […] ist fuer mich nicht etwas, das steht, es fliesst und windet sich, mal ist es da, mal ist es dort […]. Ich [bin] voellig ausser Stande […], systematisch zu schreiben. Das Wort 'System', also auch 'Hierarchie', ist fuer mich gleichbedeutend mit Luege."

STELLEN -- to put / position / place / set / stand / plant / make up / apprehend / impose

"I do not **position** phenomena below or above each other [...]. I do not **apprehend** them at all, they tend to become indistinct (blurred) and they interlace (entangle) and **devour themselves and each other** as in the notorious statue of Laocoön and his sons [...]. To me a phenomenon is not something that stands still, it flows and twists and turns, at times, it is here, and at times, it is there [...]. I [am] utterly incapable [...] of writing systematically. The word 'system', and because of this also the word 'hierarchy, are to me tantamount to lie."

Vilém Flusser in a letter to Hellmut Wolff (June 26 1958)

→ Dialogue and thinking are an endless dispute

The metaphor of devoration and self-devoration is also inspired by the

→ Manifesto Antropófago by Oswald de Andrade (1928)

Two examples showing continuity of method:

→ Vilém Flusser, *Thought and* Reflection (from the 1960ies)

→ Vilém Flusser, *Pilpul* (published 1990)

Vilém Flusser, Thought and Reflection

"[...] thought envelops bodies, in order to understand them, and that it clings to them in order to modify them. Thought is, therefore, the process of grasping which expands into the world of bodies in order to devour them. The methods of this devouring process are science and technology. But there is another direction in which thought can move, namely the opposite direction. In this motion thought turns against itself in order to devour itself, i.e. to understand itself and modify itself. The term "reflection" shows where this kind of thought moves to, namely into the direction opposite to advancing thought. The German term "Nachdenken", (which means "to think behind or after") shows how this kind of thought works, namely as a check on thinking."

Vilém Flusser, Thought and Reflection

"Reflection is therefore the inverse motion of thought, wherein thought is being controlled and decomposed into its elements. The method of reflection, which is the devouring of thought by itself, is philosophy. Philosophy is therefore exactly the contrary of science and technology. I had in mind this opposition between philosophy on one side, and science and technology on the other, when I claimed that we should make use of reflection in order to avoid our plunge into the abyss of tedium and futility. It will not be through more science and more technology that we shall be able to escape the anguish of our situation, but through more philosophy, if we do escape it."

Vilém Flusser, Pilpul (in Jude sein 1995)

Pilpul is a "sophistic-playful method of studying the Talmud, developed in the 16th century." (139)

It embodies simultaneously the idea of an elusive core and multiperspectival, multilingual thought process repeatedly **ignited by contradiction**: "an **incomplete** and **never to be completed circling**." (149)

Jewish thought seeks to **identify contradictions**: "as unanswerable, as a sign of the limits of human thought. Jewish thought runs up against the borders of the thinkable, not in order to demolish them, but rather to ascertain them. I think that is Pilpul." (141)

Pilpul is "[...] a dance around a given object, it attacks the object **from different** vantage points, recedes in different directions only to approach it again and come upon other reflections. This **dynamic of reflection** [...] figures concretely on the Talmud page: the object in the middle of the page, the reflections in **converging** circles." (141)

Vilém Flusser, Pilpul (in Jude sein 1995)

"There is a word or several words in the middle of the page and a few textual circles loop concentrically around this core. We immediately see that this core is to be pondered [...] and the rotating circles contemplate the core (they are the 'commentary'). But this structure is far from easy:

the circles do not only comment on the core, but also on each other."

(144)

"Pilpul does not seek to affirm or negate the item to which we keep returning, but to approach it from as many standpoints as possible and to bring those into conflict with each other. It is as if Pilpul had switched over from a 'true-false' logic into a multiply rooted logic." (149-150)

מסרת

2 3 case)

מכל מדודום לכל מדודות בין מים היים ניכל לוכל מדודום בין

מות מצוק לנוסקל מן תן ב מסת שלבת לנוסקל מן תן ב מסת שלבת בנו אף לנו מני

ממצי כרי לנית במשלכי מים מנים ממצי כרי לנית במשלכי מים מנים

ממוח מפש חבה כלם לקיים

שמער מקרילת פרטה הילטכה

מור לשור יינט מנינג מדי אום

שבינו ופקפר חלביםישביים - של

קינים שמרון דיון כחבון חליון

כו שינוי כוד הצפר מקליים כן הנות מנקה (יייוים) לו ייון בקר : אבים - א כו שינום:

מרים . מימור: מי במברכירים

profession and attention we

יצואה מצופה בליתי יחק לכילכן :

מרשישות בשל - ישיל מבים למים סטר מומנ ממרה (ישיים

א בין זיים כד פנף כאם זינה אי

מינו בעלים לואם לואח מחבים מינו

competitions by each

שה להרחק לרם יון נונדים. יולפיה פלנילה קרם זוק כדי שלל על ללסון ללחר סחד בשור, הסחד

ne no pre nemos pr emo

ממד כן יכול מזה נפסר מטרונה מיי שנה מודב רקמה מסוטה מירונה מריטור המשפון כא פצי

לים שלי אל למידע של ידי שמע מידע בר מי מידע ידי מידע מידע של ידינה (ייא את מלכל

לבי לבר מבייו למני מדי.

יפרים של על זי אחד הדינצידים.

\$5-465 2-2 to Lab Augo

costs driess of obide to relea

The Babylonic Talmud

פרכ ראשוו by the poor around the constitution of the poor compared to the poor com ם בשר הכם כיני קרים במשר אם יחן לחות הבוכרה, מדופים ננוירם כול כן קל במינה קיב לינה מני המצורה לינה מני ביתר מנית לחבר במל ממכנים יותר 为例如果快速的原始,使用"X 906 כפר מנים. מיחה למינים וכלה מן סטל מניקולים ומפיך למפני או שרים למפי בופיוני.

Search-problems are processed

מניים לכוד בקרילה שיע שיים

של היה משונים משונים יו

מקום פרום לוחלם פין שי קרי או

מבכת קסטלסירים כן קרשה

ב פיץ לב קבץ מ כי מניי

רל נסינסדי יטוב ומור פשים השלו בשיר (שי) ומון השלם

אנוה כד פנו ניידה ניים מד

פשרשטת פשת הציע אידי כאינול

באי המוצה שהוא של מוצים אה

מלפר סילב לם מתמלון מולם מציה סילד למצוה ולפים (לפר מלו

15550 \$ 15590 910-0-30000

ללחרי אך מסלים פונטוב עד מטינ

לפור המסללוניתר הג בור חבר לפור המסללוניתר הג בור חבר

לפר כלו מכוד ליל מנים מום משבים

לש לפריקה ומתו למתי שמרי

ייניום שבם הם המפלחן ביצייניים

לפיני מנו מנונים המסורים מי מינים מינים

בשר לאינונה מלה מנוך הפיינונים

מלים לו שני בינים בינים בינים מלים מלים לו בירים לי בינים יינים מלים

בינב בל פיציר די הוא מיצי אי

שיו של פים שנשם פיצי הו

ליימלוך שעים וכשר ישטנים

בי בבל המליפורים בירים לבירי

ברום בינינס ישנה מני חיים

ביונדים ליגב ויצים מפספ כ"מומיל

to any colors on topological

(is high serioren auralea es

205 2502 RIG 36 505 TO 277

the think training statement and the terminal statement of the termina

מות על בינים מכנים מילי ביקר בינים מינים בינים מינים בינים מינים בינים מינים בינים בינים

DOMESTIC AND ASSESSED ASSESSED היין אה הסע בעיכן ו משקה שוסתנים נססם לאמל ביציומין עד סוף השתמדה נהשפת הבינירם אליקע דוחמים אשרם עד תמוח רבן נמלאל אומר ועד שעלה עמר תמוך פעשהומא כני מכות המסרה עמר השוך פעשהומא כני מכות המסרה אַמרו לַוֹ לֹא קריעו אוז. שטין אמר לחב אַם לא עלה שמד השחר היבון אתם לקיוה ולא ז בלבר אמרו אלא יכל כה שאטרו הפסטעד תקות סצווע עד שיעלת עמור השתרו יחקצו אלפים ואברים טציתן 'עד שיצלה למד הפורי י וכל הגאבלים לאם אדד פצות עד סיקלח עמור ומשקר אמכן למתאמרו חכמים נור מאות כרי ילחרואה ארט כן הונכידה : כך יתנא חוכאקאי רקיעי מאוכתימע כאי מנא דרגני בעיבית בריסא ליונני דעוזייה ברישא תנא אקרא קאי ידיכיים יבסכבר בקיכך יהכי קרגי זכן קריאת שפינ רשביכה מתה משעה שהקישים נכנסין לאכול בישייםים איבערו אינא יליי כברייוני של שום רבתים יירו ערם דידו בער יים אונד אי חבי שיפא דקרעי ו בשור בכור שוצם לצביה סעודה אדיה בעיב כבוך שיום לשנה ושיים אחרות ליהני דערבית ביישא תנא פינת בפרבות יהור הני במחרית מחרים בפרבות: הייש כילו ישובית והור בריש פילי הערבות: אסר שר פשונה שתמיעום נכנטים לאכול בינרוטים סכרי ביצים אינות לא אבלי חרוכה מבקת זאת תבוכבים ליוצי מסקת צאת

משת פא אכלי בררונות משקת צאת הכוכבים

הא קמל רבפיה לא מעככא יסודגיא יומא

See a control of the control of the

Brethet T.

"There is a word or several words in the middle of the page"

"a few textual circles loop concentrically around this core."

D0000 79 מאומתי לבוות ישבו נבי עם כב לכם במב אף בין ני כהע מה האתרה למחם השכנים מדומים ננחרם כולם

מאומרו פרן מו שב מבון י שמני שמנים משום למכל בתרומת " כבנים שננים ונכם ונטריב שתוב המים משכל לוכל בתחשבי מדיםף המחורה בתוצונה - כלם הולה בריכום בניירה לוח - כי הישל שלך כבר דיון כלם מיקרי

שי זמן שתה של קידע כי הודה אור מטע הקדע ער שילה זון שתנה משע הקדע ער שילה זון שתנה

מוברי כד למוד פסטל מיוד אין דיין מיי מרי פרי פרים למרטיילו לין דיין מיין מיין מיין למיין למרטיילו לין דיין מיין the hour book to a manager of the commence מניים לפתר בערים שיני פרים אות אות ב מפסב קריפת פור פורים לוני לו איי ווח מונים מנות בעות בלא בלא היא מונים מנות מונים מונים

שנם כבל קני לבלמן מ ימה מוון ממוכ כג פור המנוב נמש משו הם שם ב מסום כמה (0 0) נאו מסום הש הם גל במגר מנה נמנה נמנה כמול מהי לספר או מספק ביוסא עד הכור לפור במסילוביה כל בור ומים ביים היים ה

לאר כלו חבוב לייר בנדים אם האם לכן בעריקל המצימטריםטרי מצום עם מממות ביצימיד 6 temps operated also well לשכי לאכים כול כוברי הם יום absolved by the Tel פלוה להפרהה שנדר שהה חוף ביוב בל ביביר די מולים אים פינו של פינו שנשני פינוי להו שמשמון שנים מכשר יש שנורה poce meta panastra tasis שורם ביני בשי שבי מיני מיני מושים לונגל ויויים מפחים כים מיו יש מעל ממופתו בה ממופה למנים מן המכינה הקיבורים די דינון לוד אי אנד של שנה בערב שבה

the temperaturation מכב ליתן פרופה בשונה דוקיים מסום של ביים המכונה ביים ביים ביום א בקליות עיינעליי לייני פו קויקוניין אסט בור ביפין מור פפסס

5407

Brethet T.

ביאיז ורסמס ודשו ופיצי פיצי יופא מילק לקורות קלים קדים במלחב ביו שלם הדבלין ליורה לקור במנה לחוכה עלים שינה בלכליבידה במבלה. החבר הדבל היות ביו ביות ביות לשנים ליבון מכום שנו נות מב פס בנה ניותם מנו מנים בנים ביל ולבל משנים בינוש של מנות בבנה של ביל פשני

אי דיבי פטורפור שריבפרטו ע ליות כשותומת שנום e like property held from rape out all puccer מים מים כל בים מים מים מים מים מים מים מים מים ליים אל מים ליים אל מים ליים מים מים מים בים מים מים מים מים מים

א חשפש ישרר יביאה שמשל פקבמיע שמאכיל

מאימתי 3585888488WWYAAAW6C

קורון אה שבע בערבה י כשעה שהפוצים נמסס לאמל בירומה עד סף המתנדה הראמנה דברו רבי אליסף הצמים אשים יעד תנוח רבן נפלאל אומרי עד סעלה עמד השור פעשהומא כניו מכית חכשות אמרו לו לא קריט איז. שמין אמר לחב אם לא עלה עסור השחרותיבון אתם לקרות ולא צ כלבר אמרו אלא יכל כה שאפרו הכסים עד חקות כצוון עד שיעלת עמור השתיי יחקפר מלכים מצרים טציתן עד שיעלה עמר רופרצר י וכל הגאבלים ליום אדד פצורו ער שיקלה קמור הטוףר אסבן למת אמרו חכמים ער תמח כרי ילחרדוק ארטכן העכיבה בכך יתנא הוכא קאי רקיעי מאוסתי מע כאי שנא דרגני בערבית בריסא ליהני דשוחייה אין מהן כן ילו כיוה כשר משילייייברישא תנא אקרא קאי ידיכיום יבסכבך אין שוני סיר יחור מות ויומר נימונה ' ובתוכך חבי קרני זכן קריאת, שכון רישביבה איכה משעה שהקיבים נכנסין לאכול בישייביין ואי בעירו אינא יליי כבריית של שנם רבחים לאדיה בעיב כבוך שינם למנית ושינים לאחרות ליחני דערבית ברישא תנא פישת בעובה קדר הני בשחייה עדו סמי בשודיה מרשכילי בשוצית ווציר שריש פילי רעובה אסר צד כשינה שתמיעים נכנטים לאכול בונרוטינן סכרי ביצים איבות לא אכלי הרובה מבקיז זאין תבוכבים ליוצי טטעה צאה המיכבים סלונא אנב אודודה יוסל "סיגים אימה פא אכלי בחרונות מאנית אאת הבוכבים --יהוא קסל רבסיה לא ספכבא יבירעיא יובא

כמי לכרואת לוים יון טובדים י יופחה פתכינה קדום זות כדי שלה to the memory or out | 1 mm) מומה שמל ילחר ש לי פיד פידים פי יינ יינו הורום המיסים בי הספכון כה פפנ לא מכל אול להידע שכו ידי פרים מציב : להנומ מב מני. מא הצובה מבנו במנה בנים

מנמן מר לנים נממני החד ממי הנה מפת מם לנים קורן ממם הנים

מרב בכי מכיל מנדימה מנינות

רטלור ולפש שנה עלם לקשה

הפחום מפרילת מישה הלשכה שתומים להמי על שכלה

בוד ישר יכול פולה קדר חון

שכינו : מקמר חלבים ישכדים - של

קרבות שמרת היין ביום : חלום . (מפלית מ הלוה ואין כשליים כליכו

של שינונ כיוד כפור יק ניססיון 200 (200) 200 m.c

מרים . מו שלכן כו במברכלים

איר-פנן תפום מסכובנו בדיים

מצוים יותרם: בליתן ידון לכילכן :

ימי שישל ביוד נשד - ישיל מבים

חלו לי לחום פטר מופנ מחרק (ידוק

שמול היי לו כים מום כים פוך כולם חילונים

20000215-201100000203000 rich anger sacryre are political 40-18-2 1204 2001 to - 240 242 to 120-040 200-04030

ינידים של ביל ומכר קבינציים בעשות מישור קדון מסבים נפריק:

יייני ברציפה חון כסירו בנבבתי שלאכיל בתרופה יוניכאי רושו ובא השכש

בירים שליר דונים על ייניים להפינים כיצרי לני לוכ פינים כור יו זייו זיל ייני בירי או ייני בינים בירי או ייני בינים

(מיביה)

On Terminology

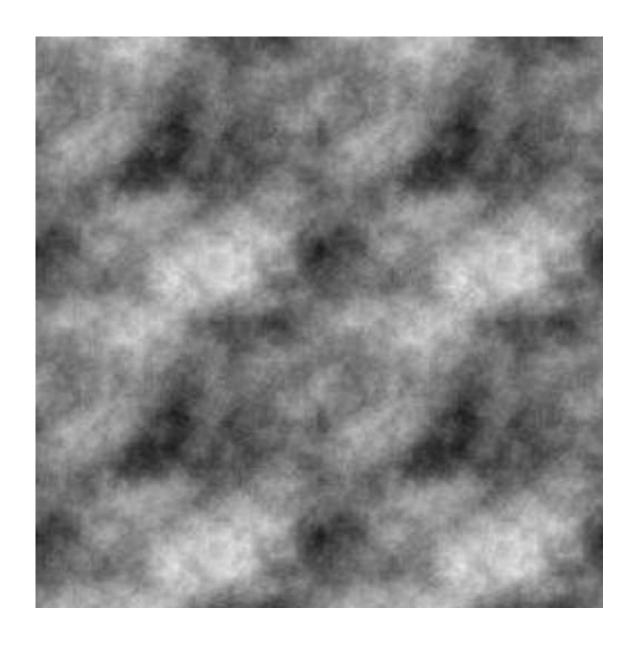
"Presse uns nicht uns Wolken"

Hilde Domin

"Do not constrict us us clouds"

"There are some thoughts which begin to take a very nebulous shape within me. [...] as to the nebulous shape of the thoughts, (which do not merit to be called 'thoughts' due to that nebulosity) I can say this: the shape is a tendency toward one of the languages at my disposal."

Vilém Flusser, The Gesture of Writing

"In the course of the modern era numerical thinking has penetrated more and more deeply into things but instead of reaching the ground it has dissolved things into wafts of mist that float in nothingness. But this is not the essential moment yet. While bending over things it has dissolved itself into wafts of mist floating in nothingness. This uncanny process is generally termed euphemistically Enlightenment' confusing fog with clarity."

Vilém Flusser, Vom Subjekt zum Projekt

Diller & Scofidio, Blur Building

"Models are cotton balls that are extracted from nothingness. The cottonlike, cloudy, ungraspable and at the same time incomprehensible, but also easily malleable and mutable nature of our models explains the existential climate in which we live. We walk in patches of fog."

Vilém Flusser, Lob der Oberflächlichkeit

Fluffy cotton wool balls

"Für Vilém Flusser sind all seine Äußerungen eher der Versuch, etwas, was gleichsam in der Luft liegt, mit allen verfügbaren Kräften zu ballen und einen Wattebausch daraus zu machen. All seine Begriffe sind explizit wattig. Das kann durchaus als Argument gegen ihn ins Feld geführt werden, seine Begriffe aber wollen wattig sein. [...]. Seine Welt ist wattig, ein klarer und deutlicher Begriff für ihn ipso facto falsch."

Volker Rapsch, Vilém Flusser (1920-1991). Sechs Erinnerungsskizzen

"To Vilém Flusser all statements are an attempt to **agglomerate** to best of his abilities something that is, so to speak, **in the air**, and to fashion a **cotton wool ball** out of it. All his concepts are explicitly **fluffy**. This can definitely be used as an argument against his way of thinking, but his concepts **want to be fluffy**. [...]. **His world is fluffy**; to him, a clear-cut unambiguous concept is ipso facto wrong."

→ Remember the verb "stellen" from his early letter to Wolff

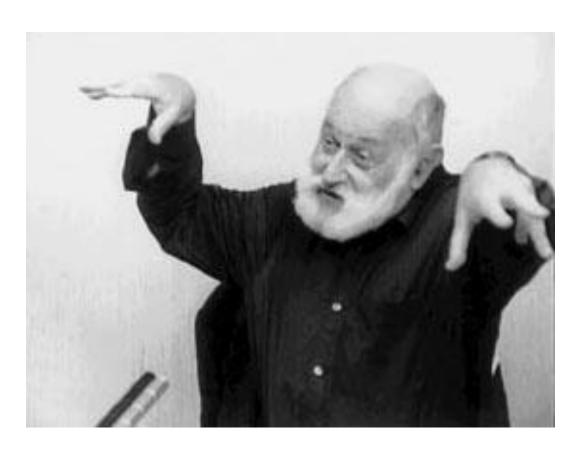

To conclude ...

- Inter: interdisciplinarity / moving from language to language / mixing and merging of styles and subject matter / ambiguous concepts / fuzzy logic / grey zones
- Multiplicity: points of view / models / disciplines as languages / multiple continuous open-ended self-translation / writing and rewriting
- Metaphorical phantasy: etymology / wordplay / paronomasia / calling attention to style / to the artificiality of texts / to the constructedness of points of view
- Work in progress: endless reworking, recombining of previous subject matter / a series of reinterpretations / unwinding / spiralling out / no final position to be attained / no ultimate truth to be reached
- \rightarrow All of Flusser's texts should be read as if they were **philosophical fictions** (not only the texts that are explicitly so because of their content, for instance *Vampyroteuthis infernalis*).

and ...

"Immer mit einem ironischen Unterton."

"Always with an ironic undertone."

Vilém Flusser in an interview with Christian M. Doermer (Robion, September 29 1990)